Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы
Ленино -Кокушкино урта гомуми белем бирү мәктәбе

Каләмне корал итеп...

Бөек Ватан сугышында катнашкан татар шагыйрьләре

Борисова Лилия Илдус кызы
татар теле һәм әдәбияты укытучысы.

Муса Җәлил
(1906 – 1944)

Абдулла Алиш

Аитзәк Аитов

Демьян Фәтхи

Әгъзам Камал

Хәбра Рахман

Мөхәммәт Әхмәтгалиев

Нур Баян

Касыйм Вахит

Мифтах Вәдүт

Фатих Кәрим

Муса Җәлил

Гадел Кутуй

Габдулла Галиев

Макс Гатау

Мансур Гаяз

Сөләйман Мөлеков

Исмәгыйль Шәфиев

Хәйретдин
Мөҗәй

Әхтәм Әминев

Исхак Закир

Гыйз-эл Габид

Лотфи Вәли

Рәхим Саттар

Абдулла Батталов

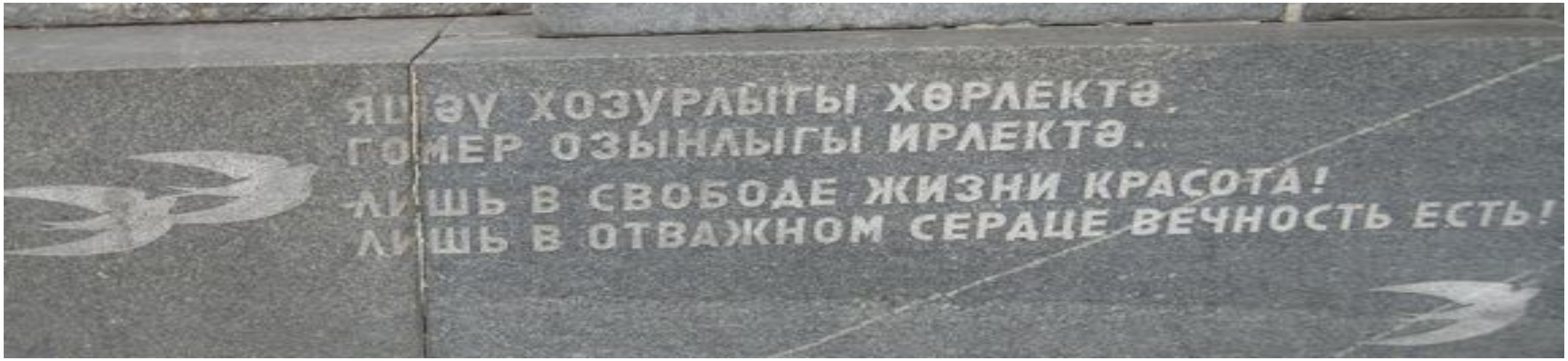

Ватаным өчен

Бәлки, бу хат соңгы хатым булыр,
Иж дәһшәтле утка керәмен,
Шулай була калса, кояшны да
Бүген соңгы тапкыр күрәмен.

Мин сугышка керсәм, дошманымның
Йөрәгенә төзәп атамын;
Үзем үлсәм, балаларым кала
Минем гомерем булып, Ватаным.

Кала дөнья, кала бар матурлык,
Ал чәчәкләр кала болында,
Чәчәкләргә төренеп, эзем кала,
Җырым кала үткән юлымда.

Үләм икән, үкенечле түгел
Бу үлемнең миңа килүе,
Бөек җыр ул – Бөек Ватан өчен
Сугыш кырларында үлүе.

Фатих Кәрим (1909 – 1945)

Бөек Ватан сугышы елларында татар поэзиясе бөтен совет әдәбиятының куәтле һәм бердәм оркестрында үзенчәлекле һәм көчле яңгыраган шигъри авазларның берсе булды.

Татар совет поэзиясенең бу авазы илебез чикләрен үтеп чыкты, бөтен дөнья халыклары йөрәгенә барып иреште. Күпләр яу кырында башын салды, аларның җырлары җиңеп чыкты, дистәләгән еллар үтсә дә, әһәмияте җуелмаслык поэтик җәүһәрләр калды.

Зәет Мәҗитов

9MAYA.ru

Җырларым

Жырларым, сез, шытып йөрәгемдә,
Ил кырында чәчәк атыгыз!
Күпме булса сездә көч һәм ялкын,
Шулкадәрле җирдә хаккыгыз!

Сездә минем бөтен тойгыларым,
Сездә минем керсез яшьләрем.
Сез үлсәгез, мин дә онытылырмын,
Яшәсәгез, мин дә яшәрмен.

Мин кабыздым җырда ялкын итеп
Йөрәгем һәм хаклык кушканны.
Җырым белән дусны иркәләдем,
Җырым белән җиңдем дошманны.

Алдый алмас мине түбән ләззәт,
Вак тормышның чуар пәрдәсе.
Шигыремдәге чынлык, ут һәм сөю—
Яшәвемнең бөтен мәгънәсе.

Үлгәндә дә йөрәк туры калыр
Шигыремдәге изге антыма.
Бар җырымны илгә багышладым,
Гомеремне дә бирәм халкыма.

Җырлап үттем данлы көрәш кырын,
Җырлап килдем тормыш язына.
Соңгы җырым палач балтасына
Башны томкан килеш языла.

Җыр өйрәтте мине хөр яшәргә
Һәм үләргә кыю ир булып.
Гомерем минем моңлы бер җыр иде,
Үлемем дә яңрар җыр булып.

Җырым кала үткән юлымда...

Бөек Ватан сугышында һәлак булган шагыйрьләребез

Ватаныбыз бәйсезлеге өчен, тынычлык өчен һәлак булган батыр, талантлы улларын халык онытмый, тирән хөрмәт белән искә ала.
Мәңгелек дан аларга!
9MAYA.ru

Әхмәт Ерикәй
(1902 – 1967)

"Без, Татарстан язучылары, кулларыбызда каләм һәм корал килеш, данлыклы Кызыл Армия сафына кушылырбыз һәм барлык энергиябез, белемебез һәм талантыбыз белән сөекле Ватаныбыз өчен тормышыбызны да кызганмыйча көрәшербез"

("Кызыл Татарстан" газетасыннан. 1941 ел, 25 июнь).

"Кызыл Армия сафына чакырылгач та, төп хәрби эшем белән бергә, Ватан сугышы темасына багышланган әдәби-иҗат эшемне актив дәвам иттем. Бу дөньякүләм тарихи көрәштә үземнең бөтен сәләтем белән совет сугышчыларының батырлыкларын гәүдәләндерергә тырыштым". (Ф.Кәрим)

Мифтах Вәдүт

***

Шундый ямьле тормыш итә идек,
Шундый татлы иде көннәрем.
Егерме биш елдан артык яшәп,
Мондый матур тормыш күрмәдем.
Тылсымлы бер төш күк үтеп китте,
Кыска булды кавышу чорыбыз.
Тик кайгырма, бәгърем,
Бу көчле җыр
Дәвам итәр аерым булсак та;
Бергә кушылыр йөрәк авазыбыз,
Теләгебез яңрар бер сафта.
Һәрбер секунд сине сагынып үтәр,
Матур уйлар белән яшәрмен,
“Саумы, иркәм!” диеп, аяз төндә
Йолдызларга карап дәшәрмен.
Син йокыңнан торып, аяз төндә
Тәрәзәдән күккә карарсың.
Ышан, бәгърем, әгәр исән булсам,
Күз нурыңны шуннан табарсың.
1941.

Җиңү тәмен, яшәү ямен, без белмәсәк, кем белер?..

Бөек Ватан сугышыннан җиңеп

кайткан шагыйрьләребез

9MAYA.ru

Сәхаб Урайский

Әхмәт фәйзи

Шамил Гәрәй

Сибгат Хәким

Мәхмүт Хөсәен

Гали Хуҗи

Самат Шакир

Әхмәт Юныс

Әнвәр Давыдов

Нур Гайсин

Нури Арсланов

Әнәс Галиев

Салих Баттал

Әдип Маликов

Шәйхи Маннур

Зыя Мансур

Шәрәф Мөдәррис

Хисам Камал

Әхмәт Ерикәй

Кави Нәҗми

Наҗар Нәҗми

Мостафа Ногман

Зәки Нури

Нәби Дәүли

Сөббух Рафыйков

Бари Рәхмәт

Мөхәммәт Садри

Сирин

Мәхмүд Максуд

Сәйфи Кудаш

Әхмәт Исхак

Мөнир Мазунов

Кави Латыйп

Еллар уза, бөек батырлыкның тере шаһитләре – ветераннар арабыздан бер-бер артлы китә бара. Ләкин дәһшәтле сугыш елларында да тынып тормаган музаларның авазлары - шигырьләр - киләчәк буыннарга шул җиңү юлының Изгелеге һәм Бөеклеге хакында искәртеп торыр.